

การสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง	การเพิ่มประสิทธิผลของงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยด้วยโครงการบริการวิชาการภายนอกในรูปแบบความร่วมมือสามฝ่าย
ผู้วิจัยและผู้สังเคราะห์งานวิจัย	ดร.สุธีรา พวงพรพิทักษ์
สาขาวิชา	เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

โครงการความร่วมมือในรูปแบบความร่วมมือสามฝ่าย (Triple Helix Model) หมายถึง โครงการความร่วมมือที่มี มหาวิทยาลัย ภาครัฐ และภาคอุตสาหกรรม (University-Government-Industry) ดำเนินงานร่วมกันเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในเชิงวิชาการไปสู่การปฏิบัติในภาคอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยมีภาครัฐให้การสนับสนุนโครงการในลักษณะดังกล่าว ซึ่งรูปแบบความร่วมมือสามฝ่ายนี้ได้มีการนำไปปรับประยุกต์ใช้ในบริบทของระบบเศรษฐกิจแห่งการเรียนรู้ (Knowledge Economy) ในนานาชาติอย่างกว้างขวางและมีหลักฐานเชิงประจักษ์ของความสำเร็จในการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ก่อให้เกิดผลทางเศรษฐกิจอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของประเทศพัฒนาแล้วทั้งในยุโรปและอเมริกา สำหรับในประเทศไทยกำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยนั้น พบว่า การประยุกต์ใช้รูปแบบความร่วมมือสามฝ่ายนั้นยังไม่เป็นที่แพร่หลายนัก ด้วยอุปสรรคทั้งในระดับองค์กร และระดับบุคคลากร ที่ยังขาดความเข้าใจในบทบาทของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลากรฝ่ายวิชาการของภาคมหาวิทยาลัยที่ขาดทั้งความเข้าใจในบทบาทและแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมกับการร่วมมือสามฝ่าย ทั้งแรงจูงใจเชิงวิชาการ แรงจูงใจเชิงเศรษฐกิจ และแรงจูงใจส่วนบุคคล งานวิจัยนี้ จึงได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการณ์มีส่วนร่วมในโครงการบริการวิชาการภายนอกในรูปแบบความร่วมมือสามฝ่ายที่มีอาจารย์มหาวิทยาลัยเป็นบุคคลากรจากฝ่ายขององค์กรมหาวิทยาลัย เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการเกิดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของอาจารย์ที่จะส่งเสริมให้บทบาทของฝ่ายองค์กรมหาวิทยาลัยในโครงการที่ใช้รูปแบบความร่วมมือสามฝ่าย ให้มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการถ่ายทอดองค์ความรู้และการเกิดผลทางเศรษฐกิจไปควบคู่กัน

ผู้วิจัยได้ทำการสังเกต (Observation) พฤติกรรมของอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมหาสารคามในระหว่างมีส่วนร่วมในโครงการบริการวิชาการภายนอก ที่เป็นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ภาคมหาวิทยาลัย) สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ภาครัฐ) และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ภาคอุตสาหกรรม) ซึ่งโครงการที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตสำหรับงานวิจัย (Research Setting) นี้ เป็นโครงการศึกษาข้อมูลเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์หุ้นส่วนเศรษฐกิจเพื่อนบ้านไทย-ลาว ไทยกัมพูชา และไทย-เมียนมาร์ เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจอร์ัฐบาลไทย ในการกำหนดยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศเมื่อประเทศไทยเข้าร่วมในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อย่างเต็มรูปแบบในปี พ.ศ. 2558 โดยเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลวิจัยประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร การสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง และการสัมภาษณ์เชิงลึก และใช้วิธีทฤษฎีสถานราก (Grounded Theory) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยยังขาดความเข้าใจในบทบาทของตนเองเมื่อเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการความร่วมมือในรูปแบบความร่วมมือสามฝ่าย จึงทำให้อาจารย์เหล่านี้ให้ความสำคัญกับบทบาทที่ตนแสดงเพียงแต่เป็นการบริการวิชาการ ซึ่งมีสัดส่วนความสำคัญที่น้อยมากในภาระงานที่ต้องถูกประเมิน แต่ผลการวิจัยก็ได้พบว่า ยังมีอาจารย์บางส่วน ที่ได้ทำการต่อยอดบทบาทของตนจากการบริการวิชาการ เป็นการนำความต้องการของภาคอุตสาหกรรมมาเป็นโจทย์ของงานวิจัยในเชิงวิชาการ ที่มีสัดส่วนความสำคัญในภาระงานที่ถูกประเมินมากกว่า ซึ่งผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่สามารถสร้างโจทย์วิจัยจากความต้องการของภาคอุตสาหกรรมนั้น จะแสดงบทบาทที่มีประสิทธิผลในโครงการในรูปแบบความร่วมมือสามฝ่ายได้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ